

zob: obserwacje mater. w
Kolekcji Świat. Zw. Zł. AK
Okręg Bydgoszcz

Alojzy Gładkiowski
Świat. Zw. Zł. AK
Okręg Bydgoszcz

Pom. ODR
Bydgoszcz

†† Oślicki Edmund
ps. „Rolf” „IV/16/55”
N: 1353/22153

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — Ośliński Edmund
J: M: 1353/2215 Pom
ODI Bydgoszcz

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa

k. 4 s. 1-4

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

k. 3 s. 1-3

II. Materiały uzupełniające relację

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – Inne...

IV. Korespondencja

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł (tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”)

k. 2

VI. Fotografie

obraz i ikonografii - k. 1

1/1. Relacja - Oślicki Edmund

1. Relacja - informacja o lożnego Gładkowskiego o działalności Oślickiego, E - kserokopia (fragment) pisma Świat. Żw. Żół. A & K Okręg Bydgoszcz z 9.10.2006, kserokop. k. 1 s. 1
2. Nota biograficzna przygotowana do nr 1/2007 "Biuletynu" "Indojo", napisany: 1939 1945 k. 1 s. 2
3. Informacja o działalności Edmunda Oślickiego, [w:] Edward Fomycki, Ludzie z ODB, nakład Ferdynand Ziutek, Bydgoszcz 1990, s. 58-59, kserokop. k. 1 s. 3
4. E. Skerska, biogram Edmunda Oślickiego, "Biuletyn" nr 1/2007, s. 53-54, kserokop. k. 1 s. 4

3. Oślicki Edmund ps. "Rolf" - ur. 4 lutego 1916 r. w Zalesiu
pow. Bydgoszcz,
zmarł 19 kwietnia 2006 r. w Bydgoszczy

Brak udział w wojnie polsko-niemieckiej 1939. Działał jako
łącznik Okreg. Delegatury Rządu na Kraj w Bydgoszczy w okresie
od lipca 1943 do stycznia 1945 r. Był Komendantem Bydgoskiej
Chorągwi Z.H.P. Wyrokiem byłego Wojskowego Sądu Rejonowego
w Bydgoszczy z dn. 28.02.1951 został skazany na podstawie
art. 90 KKWP na karę 10 lat więzienia.

Minister Obrony Narodowej mianował Go na stopień Porucznika
/w stanie spoczynku/.

Odnaczony = Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski,
Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Armii Krajowej,
Medalem za Udział w Wojnie Obronnej 1939 r.,
Medalem Zwycięstwa i Wolności 1945, Odznaką
Weterana Walk o Niepodległość.

Prof. Sław. Gładkowski
Bydgoszcz 2.10.2006
(Alojzy Gładkowski)

nota biograficzna przygot. do nr 1/2007
Biuletynu Fundacji

2

Edmund Oślicki ps. „Rolf”, pracownik Wydziału Bezpieczeństwa Pomorskiej / Okręgowej / Delegatury Rządu RP na Kraj urodził się 4 II 1916 r. w Zalesiu pow. bydgoski. W Bydgoszczy ukończył gimnazjum i seminarium nauczycielskie. W kampanii wrześniowej zmobilizowany do 65 pp jako dowódca plutonu ckm, walczył pod Mełnem, Łowiczem i nad Bzurą. Po powrocie z niemieckiej niewoli do Bydgoszczy, początkowo pracował w żwirowni na budowie w Łęgnowie, a później jako krojczy w wytwórni czapek. W marcu 1943 r. został zaprzysiężony przez Kazimierza Stempniewskiego do terenowych struktur Pomorskiej Delegatury Rządu. Podjął pracę w wywiadzie politycznym Wydziału Bezpieczeństwa i współpracował z Albinem Wypijewskim, referentem Wydziału Bezpieczeństwa na powiat bydgoski oraz Czesławem Rubaszewskim, szefem wywiadu politycznego w obwodzie bydgoskim. Do zadań „Rolfa” należało m. in. rozpoznawanie niemieckich jednostek wojskowych, kierunku ich rozmieszczenia, liczebności, uzbrojenia, morale. Po opuszczeniu Bydgoszczy przez wojska niemieckie, do 26 II 1945 r. pełnił funkcję komendanta Milicji Obywatelskiej w Bydgoszczy z ramienia Komitetu Obywatelskiego. Przedwojenny harcerz, od 1949 r. do czasu aresztowania był komendantem Chorągwi Pomorskiej ZHP. Zdjęty z tej funkcji, dn. 23 X 1950 r. został aresztowany przez Wojewódzki UBP i wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego z 28 II 1951 r. skazany na 10 lat więzienia pod zarzutem szpiegostwa. Zwolniony 27 II 1955 r., nie mógł podjąć pracy w szkolnictwie i pracował jako pracownik fizyczny. Po ukończeniu studiów w zakresie włókiennictwa znalazł zatrudnienie w dziale technicznym Bydgoskich Zakładów Odzieżowych. Uhonorowany odznaczeniami i tytułem „Weterana Walk o Wolność i Niepodległość Ojczyzny”. Zmarł 19 IV 2006 r. w Bydgoszczy.

22. GAŁICKI EDWARD "Ralf"

Urodzony 4.02.1916r w m. Zalesie pow. Bydgoszcz, z klasztoru i matki Anna z d. Nowakowa.

Uczył się w Państwowym Gimnazjum Klasycyzm, później w Seminarium Nauczycielskim w Bydgoszczy.

W 1936 roku zdał tam maturę.

W 1936/1937 odbył służbę wojskową w Dym. Kuracie podchor. Raz. Pleschoty. Rok pracował jako praktykant na kolei.

Po tym w szkole powołanej na wól Malużycze, woj. nowogródzkie. Zmobilizowany do 65 pp jako dowódca plutonu cka, początkowo w Oddziale Wydzielonym "Włazo"

w m. Głom, później z całym pułkiem. Brał udział w bitwach pod m. Małno, o Ławicz, nad Bzurą.

Po krótkim pobycie w niemoi niemieckiej powrócił do domu rodzinnego do Bydgoszczy. Pracował w zmiromni na budowie w Łęgnowie do marca 1941r, później jako krojczy w wytwórni czapek.

W marcu 1943 został zaprzyszczony przez Kazimierza Stępniewskiego jako żołnierz wywiadu w dol. rzędu na Posorzu ODR "Zatoka". Wraz z nim przysięgę składał Stanisław Brzozowski /zmarły 30.10.1987r/.

Do zadań Gałickiego należało rozpoznawanie jednostek wojska niemieckiego, ich kierunków przemieszczania, liczebności, morale, uzbrojenia. Toż samo w formacjach SS, SA, HJ, BDM, NSKK. Badał nastroje Polaków.

Utrzymywał kontakt organizacyjny z Albinem Wypijewskim "Białe" i Czesławem Rubaszewskim "Rube" i "Carbar". Po zajęciu Bydgoszczy przez wojsko polskie i radzieckie, Komitet Obywatelski m. Bydgoszczy powołał Gałickiego na stanowisko komendanta Milicji Obywatelskiej m. Bydgoszczy.

Był tam komendantem do 26.02.1945r. Po kilkunastomiesięcznej chorobie, został komendantem II Komisarzatu MO od kwietnia do października 1945r. Potem, do 1949r był członkiem zarządu Spółdzielni Pracy Ochrona Mienia. Od 1949 pełnił funkcję komendanta Chorągwi Posorskiej BWP /na obecne wojew. bydgoskie, terenskie, wioziomskie/. Przed wojnę służył od 1929r w 5 BDM, od 1931 w 20 BDM /wz. 35-36 drużynowy/.

W 1950 roku został zdjęty z tej funkcji. Od 10.1950r aresztowany przez Woj. UBP 1 po 4 miesiącach skazany na 10 lat więzienia z art. 90 KKWP od szpiegostwa.

W 1951 roku karę za niejasno do 5 lat. Karę odbył w dzwiazie Pracy Pleschcin /kaniemolowy wapienia/ "pod okładką" 1 przy pleskach.

Emerytowany 27.02.1955r z dorobkiem "za 4 lata i 4 miesiące" kwoty wynoszącej 652,49 zł.

Wstąpił przyjęty do pracy w szkolnictwie, podjął pracę jako pracownik fizyczny, krojczy w Bydgoskich Zakładach Odzieżowych. Ukończywszy zaoocne studia wZakładzie, przeszedł do działu technicznego.

Od marca 1980r na emeryturze. Dłuznaczony Krzyżem Kawalerskim Polonie Reawituta.

23. PISTWA J...
Działalność w Bydgoszczy. Brak danych

24. POROZYSKA Marta "Martusia" - korbymf t
Urodzona 5 marca 1912 r w m. Klamby pow. Starogard /obecnie Starogard Gdański/.
W czasie okupacji została nieopiegi Armii Krajowej, zaprzysiężoną razem z wyssem 06.06.1941 r.
Współpracowała wZakładzie w Okręgową Delegaturę na Kraj - na Pomorzu Krypie "Zatoka".

Sędziowie: Tomaszki, Budzisz & OJ & "Zatoka", m. Białe, Ferdynand Zielke,

Bydgoszcz 1990 (bibl. FAOPAK)

EDMUND OŚLICKI, ps. „Rolf”, pracownik Wydziału Bezpieczeństwa Pomorskiej (Okręgowej) Delegatury Rządu RP na Kraj urodził się 4 II 1916 r. w Zalesiu pow. bydgoski. W Bydgoszczy ukończył gimnazjum i seminarium nauczycielskie. W kampanii wrześniowej zmobilizowany do 65. pp jako dowódca plutonu ckm, walczył pod Mėnem, Łowiczem i nad Bzurą. Po powrocie z niemieckiej niewoli do Bydgoszczy początkowo pracował w żwirowni na budowie w Łęgnowie, a później jako krojczy w wytwórni czapek. W marcu 1943 r. został zaprzysiężony przez Kazimierza Stempniewskiego do terenowych struktur Pomorskiej Delegatury Rządu. Podjął pracę w Wywiadzie Politycznym Wydziału Bezpieczeństwa i współpracował z Albinem Wypijewskim, referentem Wydziału Bezpieczeństwa na powiat bydgoski oraz Czesławem Rubaszewskim, szefem wywiadu politycznego w obwodzie bydgoskim. Do zadań „Rolfa” należało m.in. rozpoznawanie niemieckich jednostek wojskowych, kierunku ich rozmieszczenia, liczebności, uzbrojenia, morale. Po opuszczeniu Bydgoszczy przez wojska niemieckie, do 26 II 1945 r. pełnił funkcję komendanta Milicji Obywatelskiej w Bydgoszczy z ramienia Komitetu Obywatelskiego. Przedwojenny harcerz, od 1949 r. do czasu aresztowania był komendantem Chorągwi Pomorskiej ZHP. Zdjęty z tej funkcji, dn. 23 X 1950 r. został aresztowany przez Wojewódzki UBP i wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego z 28 II 1951 r. skazany na 10 lat więzienia pod zarzutem szpiegostwa. Zwolniony 27 II 1955 r., nie mógł podjąć pracy w szkolnictwie i pracował jako pracownik fizyczny. Po ukończeniu studiów w zakresie włókiennictwa znalazł zatrudnienie w dziale technicznym Bydgoskich Zakładów Odzieżowych. Uhonorowany odznacze-

Odeszli od nas

niami i tytułem „Weteran Walk o Wolność i Niepodległość Ojczyzny”.
Zmarł 19 IV 2006 r. w Bydgoszczy.

Elżbieta Skerska

1/3. Inne materiały dokumentacyjne:
Oślicki Edmund

1. Wyrok w imieniu D P z ... lutego
1951 r. W S D w Bydgoszczy w
sprawie Oślickiego Edmunda, [nr.]
Edward Forycki, Ludzie z O P R,
mowa F. Liżtek, Bydgoszcz 1990, s. 124-
-126, kurdup. k. 3 s. 1-3

W Y R O K
 I N T E N I U P R Z E S Y D Z I U S T R A L I T E J P O L S K I E J

Dnia 26 lutego 1951 r. Wojskowy Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, w składzie: przewodniczącego kpt. Anordowskiego Sołtysa i Ławników wojskowych chor. Lechnarczyka Stanisława i chor. Halimuda Macława, poronenci sekretarza W. S. RED chor. Jochy Zenona, orzy udziałem por. Bilickiego Józefa przedstawiciela A. P. Rej. i obrońcy z wyboru adw. Frackowiaka Aleksandra, na jawnej rozprawie sądowej w Bydgoszczy, rozpoznaj sprawę:

Cyw. GŚLICKIESO Edmunda, z Jans i Janny z domu Nowakowska, urodzonego 4.2.1916r. w Zalesiu, pow. Bydgoszcz, zamieszkałego w Bydgoszczy Plac Wolności Nr. 7 m. 9, narodowości polskiej, obywatelstwa polskiego, pochodzenia społeczniego robotniczego, z zawodu nauczyciela, mającego wykształcenie - seminarium nauczycielskie, służącego w W. P. w 5. tym cyw. kursie podch. rezerwy w 16. tej D. P. w stopniu kaprała podchor. żonatego z Haliną Liberską, ojca 2. ga dzieci w wieku od 11 mies. i 5 lat, bez majątku, bez orderów i odznaczeń, członek ZPP, niekaranego, - oskarżonego z art. 20 KKwP.

Na podstawie całokształtu okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego, wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań świadka Kubaszewskiego Czesława, złożonych na rozprawie, jak również złożonych w toku śledztwa, a udziwionych na rozprawie zeznań świadka Stępińskiego Stefana, oraz ujawnionych na rozprawie dokumentów z tej sprawy - ustalono następujący stan faktyczny:

Oskarżony GŚlicki Edmund, nauczyciel, w okresie okupacji w Bydgoszczy wstąpił w 1943r. do organizacji podziemnej "P. S. C." (Polska Służba Cywilna). Wyżej wymieniona organizacja miała na celu zbieranie informacji z dziedziny gospodarstwa domowego, oraz przygotowanie kadr do objęcia stanowisk w administracji na terenie Bydgoszczy od ustąpienia Niemców. GŚlicki pełnił funkcję informatora. W okresie swej przynależności do "P. S. C." oskarżony nawiązał się kilkakrotnie z Kubaszewskim Czesławem, który w czasie okupacji był inspektorem wywiadu GŚlickiego P. S. C.

Pod koniec 1944r. oskarżony GŚlicki zerwał kontakty z członkami P. S. C., nie udzielając więcej informacji, gdyż bezpośredni jego zwierzchnik Wypijewski został aresztowany przez Niemców. Oskarżony bezpośrednio, t. j. w dniu 25 stycznia 1945r. po wkroczeniu wyzwolenczej Armii Radzieckiej objął, za pośrednictwem ówczesnego prezydenta miasta Bydgoszczy Barowskiego, stanowisko organizatora i tymczasowego komendanta P. S. C. w Bydgoszczy. Funkcję tą oskarżony pełnił do dnia 15. lutego 1945r. Oskarżony został następnie zamianowany na stanowisko komisariatu III-go w Bydgoszczy, na którym to stanowisku pozostał do dnia 10. października 1945r., kiedy to zwolnił się na własną prośbę.

Edward Tomajło
Edward Tomajło, Ludwie z ODR,
Michał F. Ligbel, Bydgoszcz 1990

-125-

2

Po wyzwoleniu oskarżony Gólicki kilkakrotnie spotkał się z członkiem P.S.C. Rubaszewskim, przy czym Rubaszewski w marcu 1945r. odwiedził Gólickiego, mając z góry już ukartowany plan wykorzystania Gólickiego jako informatora, któryby podał grupie wywiadowczej PSC wiadomości z terenu M.C. w Bydgoszczy. Faktycznie w czasie tych oraz następnych odwiedzin oskarżony Gólicki rozmawiał z Rubaszewskim na tematy M.C., przy czym gość w czasie pierwszej bytności Rubaszewskiego iłasc komisariatów M.C. na terenie Bydgoszczy, teren ich działania, stan liczebny M.C. w Bydgoszczy, stan uzbrojenia P.C., oraz niektóre nazwiska kierowników komisariatu.

Wyżej podane informacje Rubaszewski Czesław przekazał szefowi wywiadu P.S.C. Lipskiemu.

Organizacja P.S.C. po wyzwoleniu nie została rozwiązana w zupełności, a tylko góra organizacji postanowiła nie kontaktować się z dołami i działać jedynie w grupie 7. stu ludzi, której szefem był Lipki, a jednym z najbardziej czynnych członków Rubaszewski Czesław. Grupa ta zbierając informacje, dążyła za pośrednictwem Lipskiego do współpracy z wywiadem związku przestępczego "AK" na szczeblu imperialistów.

Tak więc podane przez oskarżonego Gólickiego informacje za pośrednictwem Rubaszewskiego i Lipskiego, w ten czy inny sposób przechodziły za granicę.

Oskarżony częściowo przyznał się do winy, wyjaśniając że faktycznie udzielał informacji o M.C. w Bydgoszczy Rubaszewskiemu Czesławowi, czynił to jednak pod presją Rubaszewskiego, który groził mu rzekomo, że P.S.C. może go ukarać śmiercią.

Sąd wyjaśnienia oskarżonego przyjął za wykretne, zacierające do zacieśnienia obrazu działalności przestępnej oskarżonego i skierowane wyłącznie na uchylenie się od odpowiedzialności karnej. Jego rodzaju stanowisko Sąd zajęł dlatego, że w świetle zeznań świadka Rubaszewskiego, Gólickiemu nie grożono śmiercią, a informacje udzielane były przez niego dobrowolnie.

W tym stanie rzeczy Sąd przyjął za udowodnioną winę cywila Gólickiego Edmunda co do tego, że w marcu 1945r. w Bydgoszczy działając na szkodę Państwa Polskiego przekazał członkowi P.S.C. Rubaszewskiemu Czesławowi, działającemu na rzecz imperialistów, wiadomości stanowiące tajemnicę państwową, a dotyczące M.C. w Bydgoszczy, t.j. przestępstwa z art. 90 KKwP.

Przy wyznaczeniu kary Sąd wziął po uwagę oszczędzającą niekaralność oskarżonego oraz nienaganny tryb życia od 1946r. do 1950r. jako okoliczności łagodzące.

Kierując się przepisami art. 1, 240, 2-5-2-7 KKwP.

Sąd s k a z a ł :

cywila Gólickiego Edmunda s. Dane na zasadzie art. 90 KKwP na karę więzienia przez 10 /dziesięć/ lat, orzekając na zasadzie art. 46 § 1 lit. "b" KKwP utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 2 /dwóch/ lat, oraz na zasadzie art. 40 § 1 KKwP przepadek całego majątku oskarżonego.

3

Na podstawie art. 56 KKWP zależy się skazanemu na poczet
przebiegu kary zobowiązania wolności okres tymczasowego aresztowania
od dnia 31 października 1950r. do dnia 23 lutego 1951r.

Okres niniejszy może być zmniejszony w terminie 7 dni od dnia
zażalenia do Wyższego Sądu Wojskowego za pośrednictwem Wojewódzkiego Sądu
Rejonowego w Bydgoszczy przez złożenie skargi rewizyjnej.

Omówienie na str. 2. giej skreślono przy wyliczeniu kary
"jak", "ani" dopisano atropianem "ów".

Przewodniczący

/kpt. Wnorowski/

Lawnicy:

Za zgodność

[Handwritten signature]

/chor. Leonarczyk/

/chor. Hełencus/

Za zgodność: podpis nieczytelny,
pieczęć okrągła z godłem państwa
trósk: Regionalny Sąd Rejonowy w Bydgoszczy

Wzięcie to *Piedon* Data *5/1/51*

W sprawie *552/191* Świadczenie zwołania

Przed *Orlich-Gotwald Józef*

W *Bydgoszcz* dnia *5/1/51*

Obowiązki zostały dotrzymywane. Podkreślenie pobytu w miejscu bycia sądu

[Handwritten signature]

Obowiązki zostały dotrzymywane. Podkreślenie pobytu w miejscu bycia sądu

nie pójść jak do dnia *[Signature]* 1951

NACZELNIK WIEZIENIA

T: M-1353/2215 Pom.

ODD

Oślicki Edmund

W. Marty informacyjne

M. 2

Oślicki Edmund

ODR 1

ps. „Rolf“

zob. Terenowe struktury D I I P
na Kraj, pod red. G. Gdrskiego,
Wyd. FHPAK XXXVII, Toruń 2002,
s. 144

AM, 107

Ostlicki Edmund

022
Bydg. 2

ps. "Rolf", krypt. "W/16/55"

Preferent Strazy Samosrodowej
na Miasto Bydgoszcz i Tuzsiek
Wysp. Polist. Obw. Bydgoszcz

zob. Chramowski B, Delegatura
Isiedu I I mo, Kraj na Pomorsku...,
Tomni 2011, s. 135-136, 141, 146,
218, 220, 251, 264, 266, 300

wp. VIII 14

Oślicki Edmund

